

ČÍ MOZEK
TADY HRAJE
ŠPINAVOU HRU?

JEHO, NEBO JEJÍ?

LOUISE
VOSS

TVÉ
STARÉ
JÁ

motto

thriller

Tvé staré já

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

Louise Voss
Tvé staré já – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

LOUISE
VOSS

TVÉ
STARÉ
JÁ

Praha 2020

Přeložil Jiří Chodil

1

Září 2016

Zdravotní stav mého manžela byl formálně a profesionálně diagnostikován odpoledne téhož dne, kdy jsem absolvovala přijímací pohovor na univerzitě v Hamptonu. Takže kdybych chtěla začít poeticky, něco končilo a současně něco nového začínalo.

A obojí v jednom dni.

Doběhla jsem určena domů, kde jsem Eda vyzvedla – neměla jsem ani čas se převléknout z šatů, ve kterých jsem byla na pohovoru –, a teď jsme seděli tady. Na klinice zabývající se problémy s pamětí, součást místního centra pro léčbu psychických poruch. Na starost nás dostal jakýsi doktor Deshmukh. Všichni tři jsme seděli v kamrlíku tak mrňavém, že jsme se navzájem skoro dotýkali koleny.

„Vyhláskujte slovo ‚atlas‘, ale pozpátku,“ vybídl Deshmukh Eda a pozorně se na něj přitom díval. Skoro jako by Ed seděl v televizním studiu a chystal se odpovědět na poslední a nejtěžší otázku v nějaké vědomostní soutěži o milion liber a netrčel v díře bez oken na Mountain Way.

„S,“ začal opatrně.

Následovala dlouhá odmlka.

A, pokoušela jsem se mu v duchu napovědět. Ed byl přece muž, který den co den řešil nejtěžší křížovky a sudoku v *Guardianu*, aniž udělal jedinou chybu nebo aniž to musel vzdát – aspoň to tak bylo po dlouhé roky. „Bylo“, minulý čas byl namístě. Teď jsem totiž měla pocit, že vidím někoho úplně jiného, někoho, v koho se Ed za těch

posledních pár měsíců musel proměnit. Někoho, za něhož museli Eda vyměnit.

„Hmmm,“ zamumlal přemítavě a mně se na okamžik zastavilo srdce.

Nemohl přece být dementní. To bylo něco nepředstavitelného. Vždyť mu ještě nebylo ani šedesát! Srdce jako by mi zase na pár zlomků vteřiny vynechalo, když mi hlavou znovu prolétly všechny pochybnosti, s nimiž jsem se musela vypořádávat, když jsem se rozhodovala, zda se mám provdat za o tolik let staršího muže. Tenkrát se ale čtrnáctiletý věkový rozdíl nezdál být tak nepřekonatelný.

„Pokračujte.“

„Hmmm – L, T, A..“

V duchu jsem zajásala. Zvládl to! Tu nejsložitější část zkoušky úspěšně zvládl!

Ed se ale najednou rozhodl sám sebe opravit, ještě to trochu vylepšit. „Počkejte, tak to není. S, A, T, L, A.“

Zatvářil se spokojeně jako dítě, které právě vyhrálo první cenu v nějaké sportovní soutěži. Ne, to nebyl Ed, kterého jsem znala. *Můj* Ed se vyznal ve světě politiky, byl chytrý, ochotný se kdykoliv pustit do jakéhokoliv sporu. A vyhrát v něm.

Deshmukh potřásl hlavou. Vypadal tak trochu jako indián s hladkou tváří a hustými lesklými černými vlasy, s nimiž by se mohl nechat fotit na titulní stránky luxusních magazínů. Lehce se mu vlnily jako kukuřičné pole, kterým povívá mírný vánek.

„Zkuste to znovu,“ vyzval ho.

Ed vypadal nejprve zmateně, pak mu ale tvář zkřivil otrávený výraz. „Proč? Vždyť to bylo správně!“

„Ne tak úplně.“

Můj manžel se teď zatvářil podrážděně. Jak dobře jsem tenhle jeho výraz znala! „S, A, T, L, A! Co je na tom k čertu špatné?“

„Nebylo to úplně správně,“ povzdechl si doktor. „Zkusíme něco jiného.“

Přistrčil přes stůl k Edovi čistý list papíru a podal mu tužku. „Nakreslete prosím ciferník hodin s ručičkami tak, aby ukazovaly za dvacet minut čtyři hodiny.“

Viděla jsem, jak Edovi poskočil ohryzek. Na okamžik se zamyslel a pak rozhodným tahem nakreslil něco, co vzdáleně připomínalo kruh. Ve skutečnosti to tedy byl spíše ovál a konce čáry, které vyznačovaly jeho tvar, se ani nesesetkávaly. Pomyslela jsem si ale, že to vůbec není špatné.

Že to vůbec není špatné?! I děcko v mateřské škole by to zvládlo lépe!

Hrot tužky v Edově ruce se teď nerozhodně vznášel nad oválem. Nejistě napsal úplně nahoru jedničku, tam, kde měla být dvanáctka, a potom příliš blízko k ní dvojku, trojku, pětku, sedmičku a devítku. Skončil na místě, kde měla být teprve čtyřka.

„Něco je špatně,“ povzdechl si zoufale.

Něco je hodně moc špatně, pomyslela jsem si. Začínala jsem vidět svou nejbližší budoucnost. Nebudu moci vzít tu práci na univerzitě, i když mi ji nakrásně nabídnou. Budu muset zůstat doma a dohlížet na něho. A jak to, proboha, všechno bude snášet Ben? Svěho otce zbožňoval.

Doktor Deshmukh si něco poznamenal do notesu. „Vzhledem k tomu, že váš otec zemřel na Pickovu chorobu, doporučoval bych magnetickou rezonanci, která váš stav zhodnotí mnohem lépe než tyhle neuropsychologické testy. Navíc by jednoznačně vyloučila jiné možné důvody nastupující demence, jako jsou hydrocefalus nebo mozkový nádor. Doporučoval bych vám ji.“

„Nepřipadá v úvahu,“ vymrštil se vztekle Ed. „V žádném případě si nenechám ničím takovým rýpat do hlavy.“

„Vyvinula se u něj klaustrofobie,“ vysvětlila jsem doktoru Deshmukhovi. „Nemůže být v malých a uzavřených prostorách a nemůže ani létat. Nevím, jestli to všechno nějak nesouvisí.“ Odmlčela jsem se. „Je nějaká možnost, že se to všechno zase spraví?“

Vzpomněla jsem si na Victora Naismithe, Edova otce. Zemřel brzy poté, co jsem se s Edem seznámila, a já si ho vybavovala jako katatonickou skořápku schoulenou v pojízdném křesle, neschopnou udržet moč a stolicí, neschopnou kohokoliv rozpoznat, s kýmkoliv mluvit, neschopnou prakticky ničeho. Celá rodina kvůli němu trpěla pocity zoufalství, viny, bolesti a nutností vydávat se ze všech peněz, které vydělala.

Když Victor zemřel, bylo mu teprve čtyřiasedmdesát. Měl to samé osud připraveno i pro Eda? Pro mě? A co všechny naše plány! Cestování, koníčky, všechno, co jsem si vysnila, že budeme dělat, až odejdeme na odpočinek. A teď nás místo toho bude čekat těžká a bolestná cesta k otevřenému hrobu. Všeho se budu muset vzdát a najít čas a sílu, abych sledovala, jak se Edův mozek scvrkává, jak jeho intelekt každým dnem ochabuje víc a víc, až se nakonec ten brilantní a vtipný muž promění v živoucí mrtvolu, která v tomto stavu nejspíš bude schopna vegetovat ještě nekonečně dlouhou řadu pustých a prázdných let... Nebyla jsem si jistá, zda to dokážu, a děsilo mě to.

Deshmukh na mou otázku nereagoval, což mi na náladě rozhodně nepřidalo. Místo toho se obrátil přímo k Edovi. „Pokud opravdu trváte na tom, že magnetickou rezonanci odmítnete, doporučoval bych vám lumbální punkci. I ta by měla být schopna vyloučit nějaké vzácné infekce a rakovinu. A také EEG, i když v případě FTD – promiňte, frontotemporální demence – není úplně průkazné, zejména ne v počátečním stadiu choroby.“

Ed se zničehonic narovnal a v očích se mu zablesklo starou známou pronikavou modří. „O čem to mluvíte? Takhle rychle přijít s hotovou diagnózou?“

Pan Deshmukh otevřel papírové desky, které ležely před ním na stole, a snažil se vyhýbat Edovu pohledu, jak to jenom šlo. Přišlo mi to docela ubohé, protože jsem si říkala, že by snad měl vědět, jak správně jednat s pacienty. Vytáhl list papíru, který jsem nikdy předtím neviděla.

„Doktore Naismithi, už jste tu podruhé. Postupné zhoršování kognitivních schopností jsme u vás už přece diagnostikovali... Hmm, jak je to dlouho...? Před šesti měsíci.“

Zamávala jsem rukou. „Počkejte, co tím myslíte? Ed přece u vás není *podruhé!*“

Ed vypadal, že je v rozpacích. Natáhl se dopředu a jemně v dlani stiskl mé natažené prsty. „Neříkal jsem ti to, zlato, ale už jsem tu opravdu byl. Měl jsem prostě obavy kvůli tomu, co se stalo tátovi. Hugh Lark z chirurgie mi to tu doporučil.“

Nechápavě jsem na něj hleděla. Tohle byl opět Ed, jakého jsem znala. Ne ten podivný malý chlapec, který nebyl schopen nakreslit pořádný kruh, ale silný muž. Lékař, moudrý a bystrý. Můj manžel, kvůli kterému jsem se vzdala kariéry, své pověsti, přátel...

Znovu mi stiskl prsty a já cítila, jak se mi v krku dělá knedlík.

„Proč jsi mi o tom neřekl? Musel jsi být šest měsíců bez sebe strachem, a mlčel jsi?“ Vlastní hlas mi zněl podivně vysoce a pisklavě, a když jsem si vzpomněla na celou řadu případů z uplynulých týdnů a měsíců, kdy jsem na něj měla vztek, kdy jsem ho podezřívala, že mě prostě „neposlouchá“ a jenom kvůli tomu zapomíná na věci, které jsem mu říkala několikrát, na to, na čem jsme se domluvili, případně dělá podivné a nesmyslné poznámky o lidech, kteří ho okradli, bála jsem se, že ho vůbec nezvládnou.

„Měla bys zbytečně taky strach,“ zavrčel rozmrzele, jako by se tím vysvětlovalo všechno.

Měl vlastně pravdu. Takhle jsem jednoduše sama sebe přesvědčila, že se mění jenom vinou postupujícího věku. Což je nepřijemné, ale přirozené.

„Když oba testy porovnáám, je bohužel naprosto jednoznačné, že se vaše mentální schopnosti stále zhoršují. A když vyjdu z informací, které jste mi dal vy sám, a ze zprávy vašeho praktického lékaře, mám důvod se domnívat, že tento stav není způsoben ani infekcí, ani poruchou štítné žlázy, ani nedostatkem vitamínů. Bojím se, že

máme co do činění s počáteční fází Alzheimerovy nebo Pickovy choroby. A vzhledem k vaší rodinné historii bych si spíše vsadil na to druhé. Nepovažujte to ale za nějaký rozsudek smrti...“

Chtěl říct ještě něco dalšího, ale Ed ho přerušil. „Nezapomínejte prosím, že jsem sám byl také praktický lékař, doktore...“ Ed zamžoural na mosaznou jmenovku stojící na lékařově stole, „Dekmushi. Nepotřebuji žádné vaše domněnky a předpoklady. Může se mi hromadit tekutina v...“ Mávl si rukou v hlavě. „Nebo tam může něco růst. Nebo to třeba může krváčet.“

Doktor si něco poznamenal do notesu. Až teď jsem si všimla, jak chlupaté má klouby na ruku, jako by to byl nějaký vlkodlak. „Ve skutečnosti se jmenuji Deshmukh,“ opravil Eda mírným hlasem. „Samozřejmě máte pravdu, ale pokud nebudete souhlasit se skenem mozku, nedozvíme se nic víc.“

„A co nějaké léky, které by mu pomohly zlepšit paměť?“ vydechla jsem zoufale. „Jak se to jenom jmenuje... Aricept?“

Deshmukh se postupně podíval na nás oba. „Bohužel v případě Pickovy choroby obvykle léky, které se podávají na demenci, nefungují. Ve skutečnosti může být jejich užívání dokonce kontraproduktivní.“

Ed zavrčel. „I v případech, kdy by mohly pomoci, zabírají jenom asi u padesáti procent patizonů... patentů... pacientů. A fungují maximálně rok. Takže jaký to má smysl?“

Vyrazilo mi to dech. „Takže to je to nejlepší, co pro nás může medicína udělat? Léky, kterými získá maximálně rok, a ještě nejspíš vůbec nebudou fungovat?“

Náhle se mi před očima zjevil obraz Edova otce, jak jsem ho viděla naposledy. Jak ho zvedají z hlubokého křesla s područkami, v němž trávil většinu času, usazují ho na kolečkové křeslo a odvázejí ho, aby mu udělali „toaletu“, jak tomu eufemisticky říkali. Nad pasem špinavých tepláků mu byl jasně vidět okraj pleny a v místě slabín měl obrovský mokrý pomačkaný hrbol tvořený tím, čemu

se říkalo – další eufemismus – „pomůcka v případě inkontinence“. Muž, který se kdysi vyznačoval pronikavým intelektem, jak o něm Ed vyprávěl, teď jenom slintal, ruce se mu proměnily v pařáty, zuby mu zčernaly a vypadaly, protože si je celé týdny nebyl schopen vyčistit.

Chudák Victor. Chudák *Ed*. A chudák jsem byla i já sama, pomyslela jsem si s náhlým návaem vzteku.

Ne. Kvůli tomuhle jsem se všeho nevzdala...

2

Opustili jsme Mountain Way ve stavu blízkém šoku a se štosem propagačních letáků různých podpůrných skupin, s telefonními čísly na poradce a s celou hromadou lístečků s poznámkami, co teď, co potom a jak si domluvit lumbální punkci. Všechno jsem si to nacpala do kabelky.

Od volantu jsem sem tam mrkla stranou na Eda. Prázdnota jeho výrazu mě naplňovala hrůzou. Jako by se ho z toho všeho, co se právě událo, vůbec nic netýkalo.

„Bude to v pořádku,“ pokusila jsem se k němu proniknout. „Zvládneme to.“

Ignoroval mě.

Do naší ložnice vstoupil zrovna, když jsem se konečně svlékala z oblečení, které jsem si na sebe vzala ráno kvůli přijímacímu pohovoru. Silná guma v pase úzké sukně se mi zařízla hluboko do těla a z její látky jsem měla na stehnech a na břiše vytlačené proužky, jako bych byla celý den omotaná obvazy. Stahovala jsem ji ze sebe, pokoušela se udržet rovnováhu a nedůstojně jsem přitom poskakovala po místnosti.

„Jak se cítíš, zlato?“

Ztěžka se posadil na postel, která pod jeho vahou zaskřípěla. „Nechci o tom mluvit. Ještě ne.“

„Dobrá,“ přikývla jsem. Položila jsem mu ruce na ramena, on mi sám ovinul paže okolo boků a obličejem se mi zabořil do břicha.

Přes tenké punčochy jsem na kůži cítila jeho dech. Šeříkový kašmírový svetr mi pod rukama připadal tak měkký.

Ed si na kašmírové svetry potrpěl – měl je snad ve všech existujících barvách. Nikdy jsem nepoznala žádného jiného muže, který by měl tak rád oblečení jako on – jenom džín měl snad padesát. Měli jsme pro ně samostatnou šatnu, vršily se v ní v hromadách, jako by ležely na pultech nějakého butiků. Spousta z nich na sobě měla ještě kartonové visačky výrobce. Zrovna včera jsem si z něj dělala legraci, že by stačilo, aby přestal nakupovat, a já bych vůbec nemusela shánět práci.

„Je mi to líto. Tak strašně moc líto, Ede.“ Slyšela jsem, jak mi přeskakuje hlas.

„Říkal jsem, že o tom nechci mluvit. Vůbec. Ani jsem se tě nezeptal, jak to vlastně šlo s tou prací. Nechystáš se to vzít, že ne?“

Zmuchlala jsem sukni do koule a přehnanou silou jsem ji mrštila do koše na špinavé prádlo. Chtělo se mi začít křičet, jen taktak jsem se ovládla.

„Vlastně by to bylo skvělé,“ odpověděla jsem mu konečně. „Z kanceláře je výhled, pro který by leckdo vraždil. Víš, na ty staré domy kampusu z období regentství – člověk by skoro čekal, že se tam objeví Florence Nightingaleová nebo nějaká jiná tetka z těch starých časů. A mnohem spíše než o práci v administrativě by tam šlo o organizování koncertů, a to by mě bavilo. I kolegové se mi zdáli být v pohodě. Šéf je trochu praštěný, ale takovým tím správným způsobem, jestli víš, jak to myslím...“

„Hmm,“ zamumlal Ed, jako by mi nevěřil ani slovo. „Nemám pocit, že je to zrovna ten typ práce, o který bys doopravdy stála... Pracovat na vysoké škole...“

„A proč ne? Už se tam úplně vidím. Bylo by to fantastické, mít zase kolem sebe tolik lidí. A navíc všechna ta hudba. Bylo by to jako v tom filmu *Fame – cesta za slávou*. Rozhodně větší zábava než dělat pro Henryho.“

Henry byl finanční poradce a práce pro něj mě k smrti nudila. „*I wanna live for ever – chtěl bych žít navěky,*“ pronesl Ed s kamenitou tváří. Znělo to úplně jako jeho staré já, až se mi v hrudi něco zachvělo.

„Pokud mi to ale doopravdy nabídnou, nevezmu to.“

„A proč ne, když se ti to tak líbí?“

„Není to snad jasné?“

Asi minutu jsme koukali jeden na druhého, z jeho výrazu se nedalo nic vyčíst.

„Ne,“ zakroutil hlavou. „Není to jasné. Pokud to chceš dělat, měla bys tu práci vzít. Navíc se nám ty peníze můžou hodit. Jenom jsem si prostě nemyslel, že je to pro tebe to pravé.“

Zaváhala jsem, protože jsem věděla, že o tom mluvit nechce – ale musela jsem. Uvolnila jsem se z jeho objetí a posadila se na postel vedle něj. „Nechci od tebe odjíždět moc daleko. Víím, že by to bylo jenom na zkrácený úvazek, ale přesto...“

Vyskočil, jako by dostal žihadlo. „Takže chceš říct, že mě nemůžeš nechat samotného? Neopovažuj se o mně říkat, že jsem nějaký... nějaký...“

Nepomohla jsem mu tím, že bych to slovo vyslovila, přesto zůstávalo viset mezi námi jako něco shnilého, zkaženého: invalida. In-va-li-da. Ed se vždy děsil toho, že by mohl být chápán jako někdo méněcenný, neschopný. Nemohla jsem se jeho vzteku divit. Kdyby stejný tón hlasu, jako použil teď, užil vůči mně někdy dříve, skočila bych po tom jako ryba po návnadě a během následujících pár vteřin bychom si vjeli do vlasů. Mohla jsem mu teď vyčítat, že má vztek?

Měla jsem pocit, jako by mě někdo chtěl roztrhnout na dva kusy. Když mi tu práci nabídnou, a já ji nevezmu, bude kvůli tomu Ed naštvaný. Jestli ji ale vezmu... Vůbec jsem si nedokázala představit, že bych z ní mohla mít radost, když se o něj budu celou dobu bát...

Nejlepší by tedy bylo, kdybych tu práci vůbec nedostala. Všechno by to usnadnilo. Znovu jsem se posadila na postel a rozpráhla ruce v gestu tiché rezignace.

„Kdy se to dozvíš?“ zeptal se Ed, když se zase trochu uklidnil.

„Brzy. Alvin – to je ten šéf – říkal, že to bude během pár dnů, jestli ne ještě dříve. Že prý někoho, jako jsem já, potřebují co nejrychleji. Noví studenti už pomalu nastupují na seznamovací týden a hned po něm je zápis. A o týden později už se začíná přednášet.“

Jakmile jsem to dořekla, zazvonil mi mobil. Zvedla jsem ho z nočního stolku a hovor jsem přijala, Ed se ke mně naklonil, takže všechno mohl slyšet.

„Lynn? Tady je profesor Cornelius... Alvin. Všichni jsme tu z vás nadšení, takže vás bereme. Mohla byste začít hned příští týden? Nejvíce by se nám hodilo, kdybyste si vzala pondělky, středy a pátky, pokud vám to tedy vyhovuje. Z personálního vám pošlou mail s dalšími údaji.“

Kousla jsem se do rtu a obrátila se k Edovi. K mému překvapení se ale jeho zarostlá tvář úplně rozzářila, usmíval se na mě, souhlasně přikyvoval a ukazoval mi vztyčené palce. Původně jsem měla v úmyslu požádat o den dva, abych si to všechno ještě rozmyslela, ale Edova reakce rozhodla.

„Skvělé,“ zadržela jsem. „Moc vám děkuju! Takže se uvidíme v pondělí ráno.“

Když jsem hovor ukončila, Ed mě nadšeně políbil.

„Paráda. Věděl jsem, že to dostaneš!“

Do půl osmé večer, než jsem prostřela a nandala na talíř jehněčí kotlety, jsem o tom všem uvažovala a několikrát jsem změnila názor. Nemohla bych chodit do práce, kdyby se Edovo zdraví náhle zhoršilo, nemohla bych ho doma nechávat samotného.

Ale než se všechno zhorší na neúnosnou míru, může to trvat ještě rok dva...

A občas by na Eda mohla dohlédnout Suzan odvedle, pracuje z domova. Mohla bych si s ní o tom promluvit, aby Ed nevěděl.

Práce by to navíc byla jenom na tři dny v týdnu a peníze opravdu potřebujeme. Edova penze nám sice postačí na docela pohodlný život, ale rezervy nezbývají, a to, co jsme si za všechny ty roky našetřili, máme odloženo pro případ nouze. Teď se zdá, že nouzi v nějaké více či méně vzdálené budoucnosti budou představovat náklady na rezidenční péči o mého muže.

Zavolala jsem nahoru do patra: „Večeře je na stole!“

Ed sešel dolů, podíval se na jídlo na talířích a zase se otočil. Už na sobě měl pyžamo.

„Jdu si lehnout. Nemám hlad.“

S hlasitým dupáním zamířil nahoru po schodech, náhle připomínal ze všeho nejvíce otráveného a se vším nespokojeného pubertáka. Slyšela jsem bouchnout dveře od koupelny, zvuk splachujícího se záchodu, bzучení elektrického zubního kartáčku a nakonec rozhodné třísknutí dveří do ložnice.

Najednou jsem taky neměla chuť k jídlu.

Když jsem se o půl hodiny později vypravila nahoru, slyšela jsem přes zavřené dveře jeho chrápání. Všechno oblečení nechal ležet v neuspořádané hromadě na zemi, jen jsem ho přehodila přes zábradlí, abych ho nerušila, a zase se vrátila dolů.

Nemohla jsem se soustředit na televizi, takže jsem si raději nalila velkou brandy a usadila se v ušáku v zimní zahradě, opřela si nohy v ponožkách o ústřední topení a dívala jsem se do potměšlé zahrady, dokud ve sklenici nezbývaly jenom výpary a víčka mi nezačala padat únavou. Zprávy v rádiu o stávce horníků mě musely uspat. Když jsem se náhle probírala, uslyšela jsem jakýsi zvuk. V rádiu se stále zabývali stávkujícími horníky, takže jsem nemohla spát dlouho. Znělo to, jako by se otevřely hlavní vchodové dveře, ale jediný, kdo od nich měl další klíč, byl Ben, takže to muselo být něco jiného.

„Haló?“ zavolala jsem a narovнала se v křesle, všechny smysly

náhle v pohotovosti. „Bene? Jsi to ty?“ Věděla jsem ovšem, že Ben to být nemůže, protože byl s Jeanine na safari v jižní Africe.

Natáhla jsem se, vypnula rádio a zaposlouchala se do ticha. Podobný zvuk by mohl mít na svědomí kocour, kdyby něco srazil z police – až na to, že Timmy byl se mnou, ležel stočený na sousední židli a občas ve spánku pohnul uchem.

Postavila jsem se a rozhlédla se kolem sebe po něčem, co by mi posloužilo jako zbraň. Náš dům stál na samotě, byl to vlastně dvojdomek, měl dvoje dveře vedle sebe, jedněmi se vcházelo k nám, druhými k Suzan. A před domem byla jen cesta. Už v minulosti, když jsme byli na dovolené, se na nás zaměřili zloději.

Stojan s noži byl až v kuchyni, moc daleko, a v zimní zahradě jsme neměli žádné dostatečně těžké lampy. Všude okolo byla jenom neproniknutelná tma, jako by se snažila protlačit se dovnitř okny a všechno obalit, a já cítila, jak mě mrazí v zádech, jako by moje páteř byla struna, na kterou hrají jakési přízračné prsty. Stál tam ve tmě někdo a pozoroval mě? Možná vetřelci, pokud jich bylo více, věděli, že Ed spí nahoře a já jsem dole úplně sama.

Zimní zahrada byla umístěna netypicky v přední části domu, takže jsme měli výhled na Temži. Mezi naší předzahrádkou a řekou byla jenom blátivá cesta, která v minulosti sloužila k vlečení lodí. Po setmění po ní nikdy nikdo nechodil, takže mi nevadilo sedávat v osvětlené místnosti, do níž muselo být zvenčí skvěle vidět.

Srdce mi prudce bušilo, v zoufalství jsem popadla ze stolu ták, který jsem sama vyrobila z oblázků nasbíraných na pláži v Jersey a nalepených na starou žáruvzdornou podložku. Byl těžký – použila jsem na něj více kamenů, než jsem původně předpokládala, a když mi došly, doplnila jsem je kamínky z naší příjezdové cesty. Když jsem teď na své dílo zírala, byla jsem si náhle skoro jistá, že jsem na naprosto stejném šterku právě zvenčí zaslechla tiché kroky.

Možná to byl vetřelec, který mezitím zase vyšel ven... A možná byli skutečně dva. Jeden je pořád ještě uvnitř, druhý zůstal ven-

ku. Představitost se mi rozběhla na plné obrátky. Popadla jsem ták oběma rukama, zvedla ho do vzduchu a připravila se s ním praštit vetřelce do hlavy. Opatrně jsem nohou zatlačila do dveří, otevřela je a vstoupila do haly. Na schodech nikdo nebyl a shora nebylo nic slyšet. Hala byla prázdná a tichá, měla jsem ale pocit, že je v ní chladno, jako by byly krátce předtím otevřeny vchodové dveře. Teď byly sice zavřené, ale ne zamknuté. Měli jsme na nich dva zámky: obyčejný, který sloužil přes den, a patentní zámek, který jsme zamykali jenom na noc. Normálně to dělával Ed vždycky předtím, než si šel lehnout.

Zkontrolovala jsem přední pokoj, potom i kuchyň a zadní dveře – vše bylo v pořádku – a potom jsem se, stále jenom v ponožkách, vypravila nahoru po schodech, pořád ozbrojená tákem. Koupelna, studovna a pokoj pro hosty byly prázdné. Nakonec jsem otevřela dveře do ložnice. Uvnitř byla naprostá tma a ticho, nesvítíl ani digitální displej hodin na nočním stolku, protože Ed tvrdil, že zelené světlo ho ruší, když se snaží usnout, a zakrýval ho tákem.

„Ede... Ede... Jsi v pořádku?“ Naklonila jsem se nad postel a dotkla se ho.

„Cooo?“ zabručel a převalil se.

Odložila jsem konečně ták, lehla si vedle něj a přitiskla se k jeho širokým zadům. „Nesešel jsi před chvílí dolů po schodech?“

Hlas měl ztěžklý spánkem. „N-ne, le-leda... kdybych byl... na měsíci.“

„Kdybys byl náměsíčný,“ opravila jsem ho.

„Cosedě...“ zamumlal ještě, pak ale jednou dvakrát tiše zachrápal a zase usnul.

Políbila jsem ho zezadu na hlavu a znovu se vypravila dolů po schodech, abych pozhasínala lampy. Musela jsem si ten zvuk jenom představit. Nejspíš to bylo stresem.

Nebo jsem byla prostě přehnaně podezřívavá.

Omlouvat mě mohlo, že jsem k tomu měla vlastní důvody...

3

„Umřel na to jeho táta,“ dokončila jsem vyprávění a podívala se stranou, abych neviděla, jak se Suzaniny oči plní slzami. Vždycky jsem měla nepříjemný pocit, když jsem musela být u toho, jak jiní lidé pláčou, jakkoliv jsem třeba chápala jejich důvody.

Suzanin dům voněl jako obvykle ředidlem a olejovými barvami. Otevřela mi se štětcem v ruce, a zatímco jsem jí u kuchyňského stolu vyprávěla o neveselých událostech, jež se přihodily v několika uplynulých hodinách, nepřítomně jím otáčela.

„Ach, Lynn,“ vzdychla. „To je strašné.“

„Já vím. Ale co jiného můžeme dělat?“

Mdle se na mě usmála. „Mohla bych ti věnovat hrníček s nápisem *To chce klid a nohy v teple.*“

„Jen to ne.“ Chtěla jsem, aby to znělo vesele, moc se mi to ale nepodařilo.

„Je ještě tak mladý.“ Suzan si začala nepřítomně odlupovat škrablou olejové barvy ze hřbetu druhé ruky.

„To je,“ souhlasila jsem smutně. Odmlčela jsem se. „Suze..., byla jsi včera večer doma?“

Přikývla.

„Musím teď makat jako šroub, abych to všechno stihla včas. Moje umělecká třída má výstavu už příští měsíc. Proč?“

Mávla štětcem směrem k nákladně vyhlížejícímu malířskému stojanu. Malířství jsem nikdy moc nerozuměla, takže mi to přišlo jenom jako barva bez ladu a skladu naplácaná na plátno.

Podobně pojaté obrazy visely na zdech všude okolo nás, barvy

a jejich slimáčí nánosy mě znepokojovaly. Představovala jsem si, že tak nějak to teď musí vypadat v Edově mozku.

„Měla jsem pocit, že někdo obchází po té štěrkové cestičce okolo domu.“

To, že jsem slyšela nějaké zvuky i uvnitř domu, jsem jí říkat nechtěla. Od té doby, kdy jí před pár roky zemřel manžel, byla dost nervózní. Prostě se jednoho nedělního rána zhroutil obličejem do misky s kukuřičnými lupínky. Bylo to strašné. Vyběhla z domu, křičela a naříkala a my s Edem jsme se hned snažili něco dělat. Ed se Keitha pokusil resuscitovat, já jsem zavolala sanitku, nebylo to ale nic platné.

Suzan se pak úplně ponořila do svého malování. Bylo jí něco málo přes sedmdesát, za sebou měla v šedesátých a sedmdesátých letech kariéru modelky v butiku Biba, proslavila se i jako fotomodelka a byt měla plný úžasných černobílých fotografií s jediným ústředním tématem – jí samotnou. Byla jsem si prakticky jistá, že to byl důvod, proč k ní Ed tak rád chodil na návštěvu.

„Nejspíš se mi jenom něco zdálo.“

„Drahoušku, neměla bys radši zavolat policii?“

Nejspíš ano, pomyslela jsem si. Ve skutečnosti se vlastně nic nestalo. „Už to určitě skončilo. Cítím se teď hloupě, že jsem o tom vůbec začínala. Měla jsem ale ještě jiný důvod, proč jsem se dneska stavila. Dostala jsem práci.“

„Ty *ted'* nastupuješ do práce?“ Suzan na mě pohlédla nad sklíčky brýlí a já se najednou cítila provinile a jako bych se musela obhajovat.

„Je to jenom částečný úvazek, na tři dny v týdnu,“ vysvětlovala jsem honem. „A nemusí to přece být napořád! Ed je navíc ještě docela v pořádku, jenom občas zapomíná nějaká slova a podobně. Od Henryho jsem odešla před osmi měsíci a Edova penze pro nás oba nestačí. Byla bych ale klidnější, kdybys...“

„Mám na něj občas dohlédnout, že?“

Kousla jsem se do rtu. „Nechtěla jsem to říkat takhle natvrdo, fakt ne. Spíše jenom, jestli by sis mohla všimnout toho, co se děje.“

Třeba jako jestli si nezabouchl dveře a nemůže se dostat do domu. Nebo ho sem tam pozvat na kafe. Ale tak, aby neměl pocit, že na něho dohlížíš...“

„Ráda to udělám,“ přerušila mě a přitiskla mi na ruku obě dlaně. „Co je to za práci a kdy začínáš?“

„Díky, Suze. Je to na univerzitě v Hamptonu – ve Fairhurst House, na fakultě hudby. Jenom kousek odtud. Můžu být doma během dvaceti minut. A začínám v pondělí.“

„Udělám, co budu moct.“

Poděkovala jsem a rozloučila se. Políbila mě na tvář a já ucítila vůni ředidla a barev ještě silněji.

Šla jsem zpátky zahradní pěšinkou, a přitom jsem pohlédla na dům. Najednou jsem se zarazila. Očima jsem přelétla od hlavních dveří k oknům obývacího pokoje, pak k oknům zimní zahrady a pak znovu k obývacímu pokoji. Pak mi to došlo – žaluzie byly stažené! Včera večer ale stažené nebyly, protože jsme do pokoje vůbec nešli. Ed si šel už o půl osmé lehnout a já strávila celý večer v zimní zahradě, kde jsem byla až do chvíle, než jsem na šterkové cestě uslyšela kroky. Naposledy jsem v obýváku byla včera odpoledne, kdy jsem tam ale jenom brala špinavé šálky od kávy, které tam zůstaly od předčerejšího večera, kdy jsme se spolu dívali na televizi. A to byly žaluzie nahoře, protože v místnosti bylo vidět a nemusela jsem rozsvěcet. Takže Ed musel někdy během noci vstát. Zvláštní ale bylo, že jsem ho neslyšela. A že jsem naopak slyšela, a teď jsem o tom byla stále přesvědčenější, zvuky v době, kdy Ed určitě spal. Bylo to hodně znepokojující.

A to včetně možného vysvětlení, že to není jenom Ed, kdo má problémy s pamětí...

Opustit domov následující pondělí a vypravit se do práce bylo nako- nec strašné. Vešla jsem do kuchyně, abych se rozloučila, a našla tam

Eda, jak pomalu tluče hlavou do dveří ledničky, ruce sevřené v pěst drží po jejích stranách.

„Ede! Co se děje?“ Přiskočila jsem k němu, zezadu ho objala a pokusila se ho od ledničky odtrhnout.

„Už. To. Nevydržím,“ vyřázel ze sebe a každé slovo stvrdil dalším úderem. Když se mi ho konečně podařilo otočit a uviděla jsem slzy v jeho očích, měla jsem pocit, že mi pukne srdce.

Pak jsem ale dorazila do práce a už jsem se tím, co se dělo doma, nemohla zabývat. Ne s tou přemírou informací, které se mi ve Fairhurst House dostalo, jakmile jsem se usadila u svého stolu.

Druhá administrátorka, Margaret, byla velmi ochotná a vstřícná, ale takovým trochu zmateným způsobem. Byla to vysoká a štíhlá žena s krátkými strakatě odbarvenými vlasy, která se, aspoň jak se zdálo, neustále jakýmsi záhadným způsobem přemísťovala mezi kartotékou a místností s kopírkou a zahrnovala mě takovou spoustou informací a pokynů, že jsem musela popsat několik listů papíru, abych měla vůbec šanci si v nejbližší budoucnosti uvědomit, co mám dělat.

Z toalety jsem zavolala Edovi, a když to konečně vzal, snažila jsem se močit pomalu a přerušovaně, abych mu rozuměla. Byl v pořádku, aspoň podle toho, co mi řekl, seděl u Suzan a díval se, jak maluje nějaké tulipány.

„Skvěle, budu ti říkat Pablo Naismithcasso,“ zasmála jsem se s pocitem, že v telefonu zní Edův hlas mnohem klidněji, než když jsem ráno odcházela z domu.

Alvin, můj šéf, se objevil, zrovna když mi zakručelo v břiše a já se chystala Margaret zeptat, kde se tu dá najíst.

„Pojďte,“ vybídl mě. „Ukážu vám, kde je jídelna pro zaměstnance. Vlastně vás můžu provést po celém kampusu. Co vy na to?“

Když jsme tak šli vedle sebe, kradmo jsem si ho prohlížela. Musel měřit ke dvěma metrům, na temeni hlavy měl lesklou lysinu, kolem níž se ale kroutily husté kaštanové vlasy, vousy pak odpovídaly

jejich barvě. Byl hubený. Jeden z těch chlápků, kteří vypadají, jako by byli sestaveni ze samých rovných dílů spojených klouby, přesto se mu jaksi dařilo nepůsobit směšně. A nic na tom neměnily ani ty vlasy, ani ruce a nohy, připomínající tyčinky na čištění dýmky.

Po zvlhlých panini a sotva vlažném latté jsme podnikli spanilou jízdu po celém kampusu, kterou jsme zakončili opět ve Fairhurst House, kde jsme si prohlédli počítačovou pracovnu, půjčovnu nejrůznějších nástrojů a učebny, v nichž probíhaly semináře. Když jsme konečně procházeli poslední chodbou, ukázal mi Alvin vlhkou místnost, v níž se povalovaly bubny a perkuse z několika neúplných sestav bicích nástrojů a několik starých zesilovačů. Byly tam i knihovnické schůdky, pár nástrojů sloužících kdovíčemu a digitální rádio, které zřejmě už někdo nepotřeboval, takže ho nechal ležet, kde mu vypadlo z rukou. Po zemi se válely hromádky oprýskané omítky.

„Tohle je jedna ze zkušeben,“ vysvětlil. „Mohli jsme se přetrhnout, abychom ji nechali vysušit, trvalo to celé měsíce, a skutek utek. Víc ti už tady nemám co ukázat. Teď bychom měli skočit do supermarketu – potřebujeme nějaký chlast a něco k němu na zítřejší mejdan, až dorazí prváci.“

„Prosím tě, my si nenecháme poslat jídlo od nějaké cateringové firmy?“

Alvin pobaveně zachrochtal. „Děláš si srandu, že? Co si neuděláme sami, to nemáme. Za zkušebnou s gamelanem, to jsou takový ty indonéský bubínky, činely a vozembouchy, nebo jako tomu říkají, máme kuchyňský kout. Sice si pořád myslím, že je blbost nechávat zásuvky plný ostrých a špičatých věcí na dosah hromadě teenagerů, se kterýma třískají hormony, ale jak jinak bychom si nakrájeli sýr k vínu?“

Už jsme z místnosti vycházeli, když mě zarazil hlas, ozývající se z rádia. Zalapala jsem po dechu a Alvin se otočil. „Je všechno v pořádku?“

Posunkem jsem ho požádala, aby mlčel a podívala se na digitální displej rádia. Bylo naladěno na 5 Live – tedy na stanici, kterou jsme doma nikdy neposlouchali.

Mohl to být opravdu Ed, kdo právě teď na 5 Live mluvil o nutných škrtech v britském veřejném zdravotním systému?

„Promiň,“ dostala jsem ze sebe, protože mi došlo, že se chovám, jako bych se zbláznila, a měla bych to vysvětlit. „Zní to úplně, jako by mluvil můj manžel!“

Hlas, tak podobný Edovu, zrovna rozebíral výhody a nevýhody pracovních poměrů s nulovým úvazkem, což byla věc, kterou se Ed skutečně hodně zabýval. Až na to, že na místě byl právě ten minulý čas. V posledních několika měsících už Ed neměl zájem o nic z toho, co se kolem dělo. Přestal číst noviny a přestal sledovat zprávy. Občas se pokoušel komentovat něco ze stručného rozhlasového zpravodajství, to bylo ale tak všechno. Právě tyhle změny v jeho chování mě upozornily, že se s ním něco děje. Pocítila jsem hluboký smutek, že skutečný Ed, můj Ed, už nikdy nebude o ničem tak zasvěceně mluvit.

„Je to on?“ zajímal se Alvin. Bylo vidět, že už by odtud rád odešel, já se ale nebyla schopná pohnout. Měla jsem pocit, jako bych odchodem z místnosti opouštěla svého muže, jakého bych ho chtěla mít. Ten muž v rádiu zněl úplně jako on – kdyby tedy Ed měl hlas trochu chladnější a chraptivější, ale tón, ten byl úplně stejný. Artikuloval úplně stejně jako on, stejně formuloval myšlenky, hovořil se stejnou kadencí, používal stejné výrazy. Prostě to byl Ed, takový Ed, jaký býval, než začal zapomínat, jak vůbec tvořit věty. Naplno jsem si uvědomila, jak moc mi ten starý Ed chybí.

Zrovna říkal něco o erozi lidských práv, když ho moderátor přerušil: „*Výborně, bohužel je teď čas na zprávy, takže si tohle téma budeme muset nechat na příště. Díky moc za váš příspěvek Steve z Cheam...*“

„Můj manžel se jmenuje Ed. Ale tenhle chlápek zněl úplně stejně jako on,“ řekla jsem mdle.

Alvin na mě pohlédl. „Jste spolu dlouho?“

Jako by za tou otázkou bylo něco dalšího, něco, čemu jsem nerozuměla.

„Osm roků. Nemáme děti, Ed ale má syna z prvního manželství.“ Vždycky, když se někdo začal takhle ptát, následovala otázka na děti, takže jsem odpovídala předem. Přišlo mi lepší převzít iniciativu a vylíčit vše tak, jak jsem sama chtěla, aby to vyznělo. „Ed je o dost starší než já – už toho měl za sebou dost.“

Vlastně jsem ale ani nevěděla, proč mu to všechno říkám. Nejspíš jsem tušila, že dříve nebo později budu muset Alvinovi říct, co se s Edem děje, takže jsem si pro to připravovala půdu.

„Ed? Ed Naismith?“

Alvinův hlas teď zněl pobaveně. Skoro jako kdyby říkal s takovým tím nevěřicným úsměvem „svět je malý“.

„Ano... znáš ho?“

„Vlastně moc ne. Říkalo se mu Edna, je to tak? Před celými věky, to jsem ještě nebyl se Sheryl, jsem se motal kolem amatérského divadla a kolem jedné partičky z Molesey. Samozřejmě jsem si představoval, že budu hrát Hamleta, ale byli to tupci, kteří nepoznali pravý talent, takže za celou dobu, co jsem s nima byl, jsem se nedostal za „paní, nesu vám psaní“. A jsem si jistý, že to, co ta parta zkoušela, zrovna když jsem se s tím rozhodl seknout, protože mi došlo, že to není nic pro mě, režíroval Ed.“

Rozesmála jsem se. „Přesně tak. Ed Naismith alias Edna I. Smithová, tak mu v tom divadle říkali. Tam jsem se s ním ostatně seznámila. Sama jsem tam taky tak trochu hrála, když jsem se do města přistěhovala a nikoho jsem neznala. Zdálo se mi to jako dobrý způsob, jak se s někým seznámit. Takže ty jsi ho znal? To je ale náhoda...“

Alvinovi po tváři přeběhl jakýsi podivný výraz a na okamžik se zdál být zvláště otažitý.

„Není to fuk?“ pokrčil nakonec rameny. „Pojď, jdeme koupit levný víno a k němu nějaký hnus plný éček.“

4

„To jsem nečekala, že můj první den v práci skončí tím, že budu pobíhat po supermarketu a tlačít před sebou vozík,“ líčila jsem Edo-vi. „Měl jsi vidět, jak se pokladní tvářil, když jsme na pás vyložili všechno to víno a pivo – jo, a taky flašku Jacka Danielse, prý aby si měl v kanceláři co strčit do spodní zásuvky. Řekl jenom: ‚Tohle by vám mělo na den dva stačit, zlato.‘ Jako že si myslel, že my dva patříme k sobě a všechno to pití je pro nás dva.“

Ed na mě zíral. Na modrém kašmírovém svetru měl jakési skvrny neidentifikovatelného původu a barevné fleky měl i na rukou, které mu teď, když seděl na kuchyňské židli, bezvládně visely mezi nohama. Takhle jsem ho našla, když jsem se před dvaceti minutami vrátila domů. Nikde nebylo ani stopy po tom, že by začal s přípravou večere, a já měla hlad.

„Ede? Posloucháš mě?“

Nalila jsem nám oběma sklenici vína a čekala jsem, až mi odpoví, nebo dá najevo alespoň nějaký zájem o to, jak jsem strávila den, ale marně. Když jsem vracela poloprázdnou lahev do ledničky, něco přitáhlo mou pozornost. Podívala jsem se pořádně. Byly to dvojce Edo-vy ponožky, smotané do klubíčka a uložené vedle vajec. Nenápadně jsem je sebrala a strčila si je do kapsy. „Kde je to, co jsi namaloval u Suzan? Už se nemůžu dočkat, až to uvidím! Budeš malovat dále?“

Napil se vína a konečně se uráčil na mě podívat. „Možná jo,“ pokrčil rameny.

„Takže tě to bavilo?“

„Jo.“

„A co jsi maloval?“

„Nějaké kytky.“

„Bylo to těžké?“

„Moc ne.“

S bodnutím u srdce jsem si vzpomněla na dny, kdy jsme se dokázali bavit hluboko do noci o nejrůznějších věcech. Například o posledním složení kapely Take That, o škrtech v rozpočtech pro umělecké instituce, o tom, zda existuje bůh, a jaké byly nejelegantnější pánské džíny konce padesátých let... Pak se mi ale vybavila jiná vzpomínka. Pozorně jsem sledovala, jak se bude tvářit, až to uslyší: „Hele, Ede, okolo oběda v rádiu mluvil někdo, kdo zněl úplně jako ty. Bylo to fakt strašidelné!“

Jenom jsem si to představovala, nebo se mu opravdu v očích na okamžik objevil podivný, ne úplně přátelský výraz a téměř nepostřehnutelně se zúžily? Než jsem se stihla rozhodnout, měl už zase ten známý prázdňý pohled.

„A co sis myslela? Samozřejmě jsem to nebyl já.“

Otočila jsem se, abych vyndala čisté nádoby z myčky, a přitom jsem o všem znovu uvažovala. Vystupovat v rádiu, to bylo něco, čím se Ed vždycky rád pochlubil, ne aby to popíral. Poté co odešel do předčasného důchodu, účinkoval v nejrůznějších relacích nejrůznějších rozhlasových stanic. Když v rádiu před pár roky oznámili, že se v Kingstonu bude natáčet jeden díl pořadu *Čas na otázku*, zajistil si místo v publiku během pár minut. A pak byl vzteky bez sebe, že mu nedovolili položit žádnou otázku.

Uložila jsem na místo hromadu misek na cereálie a talířů – a našla přitom další pár ponožek, tentokrát celý promočený na dně koše na příbory – a v duchu si nařídila, že se musím zeptat Suzan, kdy od ní Ed odešel. Pokud by mu poskytla jasné a nezvratné alibi, bylo by jasné, že jsem se musela splést.

Ale ten záblesk paniky v jeho očích, to, jak na nanosekundu stiskl rty, mě uvrhlo do víru pochybností.

Pochopitelně ta panika mohla být způsobená tím, že zapomněl, a pak, když to popřel, si znovu na všechno vzpomněl. To znělo ze všeho nejpravděpodobněji. Odložila jsem s hlasitým cvaknutím kastrol na plotnu a změnila jsem téma. „Tak jak se těšíš na sobotu?“

„A co se bude dít v sobotu?“

„Jdeme na večeři s April a Mikem. Na lodi, vzpomínáš?“

„Mně se tam nechce! Musíme tam chodit?“ Ve tváři mu zacukal sval.

„Proč tam nechceš jít?“

Ed a Mike byli staří kamarádi, v několika posledních letech byly ale vztahy mezi nimi podivně napjaté, jako by se jeden druhému vzdálili. Něco se mezi nimi muselo stát, ale ani jeden, ani druhý se nechtěl své manželce – mně a April – svěřit s tím, co to bylo, a tak jsme prostě dál plánovali společné akce s nadějí, že se všechno zase urovná.

Ed pokrčil rameny. „Nemám na to... hmm... náladu. Necítím se moc dobře.“ Opravdu vypadal unaveně a byl celý zarudlý. Sáhla jsem mu na čelo. Měl ho sice horké, ne ale tolik, aby to byla teplota.

„Pojďme, Ede, víš, že se ti u nich vždycky líbí, když už tam jsme. A bude to až o víkendu. Dobrá příležitost oslavit můj první týden v práci.“

Tentokrát to byl on, kdo se pokusil změnit téma. „Mimochodem, volal mi ten doktor. Deckmush. Deshmuck.“

„Deshmukh. A co chtěl?“

„Ne. Počkej. Vlastně to nebyl on. Byl to někdo jiný. Nemůžu si vzpomenout, jak se jmenuje, ale chtěl po mně, abych se zúčastnil nějakého pokusu... takové té věci, jak, víš přece, jak se to testuje. Nový způsob, jak něco dělat s tou mou bezmocí.“

„Myslíš nemocí?“

„Jo. Je to prý něco strašně tajného. A nesmím o tom kromě tebe nikomu nic říkat. Budu brát prášky nebo dostávat injekce. A v těch může být... hmm, něco falešného, nebo opravdový lék.“

„Myslíš placebo? To zní dobře, Ede. Měl bys do toho jít. Můžu si o tom s ním promluvit?“

„Povídal, že o tom nemám s nikým mluvit.“

„Říkal jsi, že kromě mě. A ve které nemocnici by to mělo probíhat? Nebo v nějaké laboratoři? Anebo jenom v ordinaci?“ Netušila jsem, že klinické testy se dají provádět i takhle.

Ed pokrčil rameny. „Myslím, že mi to řekl, ale už jsem to asi zapomněl. Ale povídal, že mi pošle detaily... hmm, mailem.“

Nalila jsem do hrnce horkou vodu, postavila ho na plotnu, zapálila plyn a přisypala fusilli. Instinkt mi celou dobu říkal, že na tom, jak mi Ed poskytuje informace, není něco v pořádku. Bylo ale v pořádku, aby muž mezi padesáti a šedesáti onemocněl demencí? Divné nebylo ani to, že si nemohl vzpomenout na všechny detaily. Vždyť si nepamatoval, co měl k snídani, a ponožky ukládal do myčky a do ledničky. Stačilo jenom počkat a pak si všechno přečíst v mailu.

Přesto jsem nemohla zabránit tomu, aby všechny staré pochybnosti a obavy, které jsem měla, nevypluly na povrch stejně jako těstoviny v hrnci na plotně. Všechny úplně pochopitelné obavy, které jsem měla, když jsem se před lety rozhodla začít se scházet s mužem, jenž byl hlavním podezřelým při vyšetřování vraždy.

5

Na konci prvního týdne už jsem se s novou prací sžila. Zaběhla jsem se při plánování a organizování koncertů, naučila jsem se jmena největších potížístů a věděla jsem, že v automatu na čokoládové tyčinky se usadili mravenci. Alvin tvrdil, že je to to nejdůležitější a víc vědět a umět nemusím.

Navzájem jsme si vyhovovali natolik, že mě dokonce pozval do Feathers na kari a jednu dvě piny piva (byla jsem si tedy jistá, že za tím pozváním bylo to, že se chtěl přes poledne legitimně líznout). Když jsem se dostala zpátky ke svému stolu, cítila jsem se taky trochu namazaná. Namazaná, ale hlavně provinilá, protože jsem Alvinovi vyslepičila všechno o Edově diagnóze. Ne snad, že by mě k tomu Alvin nějak tlačil, ale byl dobrý posluchač. Jenže Edovi by se nelíbilo – a to bylo ještě slabé slovo –, že jsem novému šefovi prozradila tolik osobních věcí. Natolik tajných, že jsme se s nimi ještě nesvěřili ani nejbližším přátelům a rodině. Pokusila jsem se na počítači dokončit rozpracovaný dokument – plán hudby na jakousi závěrečnou oslavu čehosi v Barbicanu, nemohla jsem se ale na nic soustředit a v paměti mi utkvělo jenom to, že se to má odehrávat příští měsíc. Třikrát jsem zavolala Edovi, abych se ujistila, že je v pořádku, ani jednou to ale nevzal a ani mi nezavolal zpátky.

Ve čtyři odpoledne už jsem nebyla s to dostat z hlavy katastrofické scénáře, v nichž Ed padá do řeky nebo se zabíjí elektrickým proudem, když se pokouší udělat si čaj. Už už jsem volala Suzan, aby se po něm podívala, když mi najednou konečně zavolal sám. Byl

nabručený, to se z jeho hlasu dalo lehce poznat. „*Co mají znamenat všechny ty nepříjaté hovory? Seděl jsem ve vaně!*“

„Promiň, zlato. Zkousím se ti dovolat celé odpoledne. Jsi v pořádku?“

„*Jasně že jsem v pořádku! Proč bych neměl být?*“

Nechala jsem tuhle jeho otázku neotázku bez odpovědi. „Tak dobře... Už brzy budu doma. Miluju tě.“ Pokud jsem doufala, že mi Ed odpoví podobnou něžností, čekala jsem marně. Nenáviděla jsem, když jsem se mu takhle vyznávala a nedočkala se odpovídající reakce.

„To byl tvůj manžel?“ zeptala se mě přes kancelář Margaret a odhlašovala se ze svého počítače. Fascinovaně jsem sledovala, jak se jí daří do jedné tašky nacpat šátek, podložku na jógu, legíny, iPod, sluchátka, umytou krabičku na jídlo a kabát. Přikývla jsem a pokoušela se rozpoznat, zda v jejím hlase není slyšet nějaký nesouhlas s tím, že v úředních hodinách vyřizuju soukromé telefonní hovory, nebo snad s tím, že jsem si dovolila mít manžela, byla to ale opravdu jenom úplně obyčejná otázka.

„Pádím na jógu. Když budu mít kliku, tak tam nebude ten hubenej hipík v legračních šortkách, co si uprdne pokaždý, když udělá svíčku. Takový štěstí ale určitě mít nebudu. Plánuješ na večer něco zajímavého?“

„Ne. Budu jenom vařit večeři.“

Podívala se na mě tak opovržlivě, že jsem měla sto chutí zakřičet: „Kromě toho mám černý pásek v taekwondu! Já nejsem žádná domácí pipina!“, ale samozřejmě jsem to neudělala. Měla jsem Margaret opravdu ráda, někdy mě přesto dokázala pořádně vytočit. Zvlášť když jsem měla dojem, že si myslí, že je něco víc než všichni ostatní. „Vlastně ne,“ vyhrkla jsem. „Jdeme k mému nevlastnímu synovi. Teď jsem si na to vzpomněla.“

„Tak si to užij. Ahoj v pondělí.“ Jako vítr se rozehnala ke dveřím, až za ní šátek vlál, a mě napadlo, že je to vlastně skvělé, že jde pryč,

protože já tím pádem budu moci také vypadnout. Alvin učil až do šesti, ale kancelář se pro studenty zavírala už o půl páté. Poslala jsem Edovi esemesku, že jsem na cestě.

O hodinu a půl později jsem se kodrcala po rozbité příjezdové cestě k domu. Zaparkovala jsem vzadu a pak jsem celý dům obešla, abych se mohla podívat na širokou Temži, tiše plynoucí do dále, a na strohy na protějším břehu, jejichž listy pomalu začínaly opadávat. Byl to pohled, který se mi nemohl nikdy omrzet. Skrz okno jsem viděla Suzan před stojanem. S hlavou nakloněnou na stranu se zdála hodnotit své dílo. Zamávala mi, když jsem otvírala bránu a tiskla se k ní, aby mě do bláta nesrazili dva cyklisté, navlečení do barevných elastických overalů, pokoušející se vyhnout velké louži. My už si na ni za ty roky zvykli, příjezdovou cestu nám „krášlila“ devět měsíců v roce.

Sebejistě jsem otočila klíčem v zámku, dveře se ale neotevřely. Ed musel zamknout i patentní zámek, já si ale ráno z komody v před-síni vzala jenom jednoduchý klíč, který jsme normálně používali přes den.

Zabušila jsem klepátkem, pak jsem se naklonila a škvírou na dopisy jsem zakřičela: „Ede! Můžeš sem jít a odemknout? Nemůžu se dostat dovnitř!“ Úzkou škvírou jsem viděla do předsíni – byla tichá a prázdná. „Ede!“ Musel přece vidět, že jsem nechala svůj svazek patentních klíčů doma. A proč se vůbec rozhodl zamykat obyčejný i speciální zámek? Normálně to přes den nikdy nedělal.

Zatracená demence. Člověk při ní den co den umíral tisícovkou malých smrtí.

Zahrabala jsem v kabelce, vytáhla odtamtud mobil a vytočila Edovo číslo. Poslouchala jsem přitom skloněná u vhozu na dopisy, zda uslyším zevnitř zvonění. Neozvalo se ale vůbec nic, což mohlo znamenat dvě věci – Ed musel být buď pryč z domu, nebo v tom malém domku, kde původně seděla přes den obsluha zdymadla.

To bylo tak: náš a Suzanin dům byly původně dvě půlky velkého domu, který patřil zdymadlářům. No a součástí naší poloviny byla i oddělená místnost, které realitní makléř vznešeně říkal „studio“. Byla to malá komůrka umístěná přímo nad dnes již nefunkčním zdymadlem, Ed ji používal jako svou „trucovnu“. Takže musel být buď tam, nebo si z nějakého důvodu mobil úplně vypnul. Vyřukala jsem číslo naší pevné linky, zevnitř domu se okamžitě ozvalo vyzvánění, nikdo se ale neměl k tomu, aby telefon zvedl. Vzdychna jsem a opět jsem zavolala na Edův mobil. Zase nic. *Seber se, Lynn*, nařídila jsem si, protože jsem cítila, jak se mě začíná zmocňovat panika. Nemohl být přece nějak daleko.

Zamířila jsem přes cestu táhnoucí se podél řeky k úzkému kovovému můstku, vedoucímu k otevřeným dveřím studia – okny ale nebylo uvnitř nikoho vidět. Protože nebylo zamčeno, musel být Ed někde poblíž. Snad nespadol do řeky? Nikde nebyly vidět žádné loďky, přestože byl krásný a slunečný podzimní den, ani běžce nebo cyklisty, kromě těch dvou, kterým jsem se vyhýbala, když jsem přijela. Na stole ve studiu ležely mé klíče, tak jsem je sebrala a strčila do kapsy džín.

Ed každopádně ve studiu nebyl a řeka mlčela. Se srdcem až v krku jsem se podívala od studia na druhou stranu, kde byl malý travnatý plácek, na který nebylo z domu vidět. Ve skutečnosti jediné místo, kromě studia pochopitelně, z něhož se na plácek dalo pohlédnout, bylo na opačné straně řeky. A tam, uprostřed té trávou porostlé plochy, jsem Eda našla.

Seděl na plážovém lehátku roztaženém na trávníku úplně nahý a se sluchátky na uších poslouchal z mobilu hudbu. Proč mi neodpovídal, když jsem mu volala?

„Ede!“ zajčela jsem a zabušila na okno. Ani se nehnul, musel mít hudbu puštěnou opravdu hodně hlasitě. Teď, když jsem viděla, že mu nic nehrozí, popadl mě strašný vztek. Hlasitě jsem zase zakřičela: „EDE!“

Došla jsem až k němu, poplácala ho po rameni a pokoušela se vyhnout pohledu na jeho povadlý penis, trůnící v houštině tmavých chlupů.

„Co tu děláš?“ zeptal se překvapeně a vytáhl si sluchátka z uší.
„Myslel jsem, že jsi v práci...“

„Byla jsem. Posílala jsem ti ale esemesku, že se vrátím dřív. Pojď rychle zpátky do studia, než tě někdo uvidí a zavolá na tebe policajty! Volala jsem ti! Není ti zima?“

Zamračil se a mávl rukou směrem k široké vodní ploše. Na druhé straně nebylo nic než les. „Nikdo mě neuvidí! Jenom kapny.“

„Kachny,“ opravila jsem ho automaticky. Jak dlouho tu asi tak seděl s roztaženýma nohama a odhaleným přirozením? Mohli ho vidět ti dva cyklisté? Nikde tu neměl nic na oblečení, žádné šaty nebyly ani ve studiu, takže musel úplně nahý projít přes celou širokou a ničím nekrytou plochu až z domu. Museli ho vidět – vždyť kolem mě projeli před pouhými pěti minutami.

Zašla jsem do studia a strhla z jedné židle staré impregnované plátno, kterým byla potažená. To jsem pak hodila Edovi do klína, jako by to byla požární deka a jeho genitálie plály plamenem, který potřebuje uhasit.

Zamrkal. „Díky, mami,“ zamumlal a já nedokázala odhadnout, jestli to myslel sarkasticky, nebo zda mě opravdu považoval za svou matku. Pomohla jsem mu vstát a strčit ruce do rukávů mého kabátu. Přitom jsem ho políbila na ústa.

Automaticky mi na polibek odpověděl stejně, pak se ale stáhl.

„Ty jsi pila!“

„No, vlastně doopravdy ne,“ zavrtěla jsem hlavou. Ed měl vždycky vynikající čich.

„Doopravdy ne?“

„Měla jsem k obědu cider.“ O těch dvou pintách piva jsem se rozhodla pomlčet.

„Byla jsi ale přece v práci!“ Zdál se být opravdu pobouřený.

„Jasně. Alvin chtěl ale jít do hospody a taky chtěl, abych šla s ním. A Alvin je šéf.“

„Alvin,“ Ed to jméno vyprskl, jako by to bylo sprosté slovo. „Pěkně jste se měli v hospodě?“

Nevěděla jsem, jestli ten podivný slovosled použil proto, že měl doopravdy vztek, anebo jestli za to mohla Pickova choroba.

„To bude v pořádku,“ snažila jsem se ho uchlácholit a vedla ho přitom ze studia po ocelovém můstku zpátky k domu. Celou dobu jsem dávala pozor, jestli nikdo není poblíž. „Myslím, že budeme s Alvinem kamarádi. To je všechno, Ede. Vůbec mě nepřitahuje, je to nejměšnější chlap, jakého jsem kdy viděla. Kdyby ses s ním setkal, tak bys věděl, o čem mluvím. A já zase pro změnu nepřitahuju jeho. Pořád mluvil jenom o tom, jak skvělá je jeho manželka a jak se milují.“

Nebyla to sice tak úplně pravda, přišlo mi to ale jako dobrý nápad. Vtom jsem si ale vzpomněla! A musela to Edovi říct dříve, než zapomenou. „On tě vlastně zná! Byl v tom vašem amatérském divadle, dřív, než jsme si my dva seznámili. Vzpomněl si, jak ti Mike říkal Edna.“ Ed se vlekl s bosýma nohama vedle mě po ocelovém můstku. Měl nohy jako hobit, nikdy se mi nelíbily. Teď jsem si všimla, jak mu naskakuje husí kůže a chlupy se mu stavějí do pozoru, takže připomínají zvířecí srst. Soustředila jsem se jenom na to, protože se mi nechtělo se dívat na jeho zamračenou tvář.

„Nevzpomínám si na něho.“

Procákal se bahnitou louží, potom bránou na zahradní cestu, kde se náhle zastavil. „Počkej, jo... už to mám,“ zavrčel. „Dělal konkurz do jedné věci, co jsem režíroval. *Smrt obchodního cestujícího*. Četl to tak blbě, že jsem ho musel zarazit. Praštil s tím, co držel... jo, kniha to byla, na podlahu a utekl. Je to debil.“

Zajímalo by mě, jestli si Ed opravdu vzpomněl, nebo jestli si to celé právě vymyslel. Neznělo mi to jako způsob, jakým by se Alvin choval – i když... vlastně jsem ho vůbec neznala.

„Opravdu?“ zeptala jsem se neutrálním tónem a odemykala přitom vchodové dveře. „Rychle utíkej do sprchy, musíš být úplně promrzlý – a taky máš strašně špinavé nohy!“

„Nech toho,“ zavrčel, nechal se ale vyvést nahoru po schodech a do koupelny. Pustila jsem sprchu, Ed odhodil kabát na zem a vlezl si dovnitř.

„Nechci, abys s tím svým šéfem ještě někdy chodila do hospody, protože je mi jasné, že se s tebou chce vyspat.“ Téměř to křičel, aby ho bylo slyšet přes hluk stříkající vody, která mu skrápěla hlavu a ramena. „Zakazuju ti to!“

Zašklebila jsem se na něj, což samozřejmě přes neprůhlednou zástěnu sprchového koutu nemohl vidět, a potom jsem to doplnila ještě vztyčeným prostředníčkem. Seděla jsem přitom na okraji vany. To, jak se Ed teď choval, mi ze všeho nejvíce připomínalo Bena v dobách, kdy s ním cloumala puberta. Jak vztekla na Eda křičel, když se pokoušel mu něco přikázat. A šlo přitom o „příkazy“ toho typu, že si nemá ve své ložnici nechávat misky od cereálií nebo že má po sobě splachovat na záchodě. „Dobrá,“ zabručela jsem, ačkoliv jsem samozřejmě neměla v úmyslu se jeho příkazem řídit. Zrovna jsem dočetla knihu o péči o pacienty trpící demencí, kde se psalo, že nejlepším způsobem, jak se vypořádat s takovým člověkem, je prostě souhlasit se vším, co řekne, pokud se tedy nejedná o otázku života a smrti.

Teď to ale bohužel nefungovalo.

„Přestaň mě pořád tak opečovávat, ty... ty kurvo!“ zavřískl najednou a dříve, než jsem si stihla uvědomit, co se děje, vymrštil se zpod tekoucí sprchy, odhodil na stranu plastovou zástěnu a vrhl se na mě. Kapala z něj voda, chrлил ze sebe nesrozumitelné nadávky a vztekla mě přitom mlátil do hlavy. Odskočila jsem od něj a úplně automaticky jsem zaujala obrannou pozici. Když se na mě znovu vrhl, odrazila jsem ho dvojitým krytem předloktími, pak jsem ho chytila za loket a zkroutila mu ruku za záda.

„Au!“ zaječel. „Nech mě být, ty svině!“

„Nechám, ale přestaneš mě napadat?“ Měl štěstí, že jsem ho nepřehodila přes sebe, ale místnost byla příliš malá a on moc velký. Chvilí se se mnou ještě pokoušel prát, pak to ale vzdal a přitiskl se ke mně. Pustila jsem mu loket a zezadu ho objala. Prakticky okamžitě jsem měla triko promočené skrz naskrz. Sprcha stále stříkala a mně se náhle podlomila kolena z té hrůzy. Ještě nikdy jsem se mu nemusela bránit, tím méně za pomoci chvatů z taekwonda. Dosáhli jsme další „úrovně“ našeho vztahu?

„Promiň,“ hlesl konečně.

„Nemůžeš za to.“

Obrátil se a vášnivě mě políbil na rty. „Miluji tě, Lynn.“

„Také tě miluji.“

„Co kdybychom...“

„Jasně,“ souhlasila jsem a strhala ze sebe mokré oblečení tak rychle, že jsem se přitom o držák na ručníky praštila do brňavky.

6

Když jsme přijížděli k Benovu bytu, byli jsme už zase schopni fungovat úplně normálně. Kdyby nás v tu chvíli někdo viděl, rozhodně by neuvěřil tomu, že je s Edem něco špatně. O to těžší se mi zdálo o tom všem nějakým způsobem říct Benovi.

Rozhodli jsme se s tím počkat až po večeři, ne moc vydařené paelle, kterou udělala Jeanine, Benova přítelkyně. Ed teď seděl vedle mě na černé kožené sedačce, rukama jsme se dotýkali a významně jsme po sobě pokukovali nad Benovým iPadem, na němž nám ukazoval stovky fotografií ze safari, ze kterého se právě vrátili. Vždy jsem Eda milovala, ale to, co jsem k němu cítila po sexu, bylo cosi magického.

Jeanine seděla v křesle na opačné straně stolu a tvářila se vyplašeně a trochu vyděšeně. Jako by byla u přijímacího pohovoru a jako by na tom, jak bude odpovídat, závisela její budoucnost. S Benem byli už rok, sem do tohoto bytu v Kingstonu se ale přistěhovala teprve před pár týdny, takže se pořád cítila tak trochu jako návštěva. Divže nepožádala pokaždé o dovolení, když si chtěla uvařit šálek čaje. Navíc – aspoň jsem si to v duchu s trochou závisti říkala – ti dva teď měli na práci úplně jiné věci, takže bylo pravděpodobné, že Jeanine ještě ani neměla čas se zeptat, kde by konvici, v níž by si ten čaj udělala, kdyby opravdu chtěla čaj, vlastně našla.

Měla jsem Jeanine ráda. Na první pohled se nijak zvlášť neodlišovala od Benových předchozích partnerek – přitažlivých, leč tak trochu hloupoučce vypadajících nanynek. Byla vždy pečlivě upravená, nalíčená, s dokonalou manikúrou, drobné tvářičce domino-